

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
" 30 " 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з НР
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
" 31 " 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІННІСОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
" 31 " 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „ФАНДРАЙЗИНГ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ”

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань 07 „УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ”

Спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

Освітньо-професійна програма «Фінанси»

Кафедра ФІНАНСІВ ІМ. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (семестр)
Денна	I	I	30	15	5	4	96	150	I
заочна	I	I	8	4	-	-	138	150	II

Тернопіль – 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 07 „Управління та адміністрування” спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.)

Робочу програму склав д.е.н., проф. Володимир ГОРИН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Зав. кафедри Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з фінансів, банківської справи, страхування та фондовий ринок, протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП Володимир ГОРИН

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фандрайзинг у публічному секторі»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ФАНДРАЙЗИНГ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ»

Дисципліна – Фандрайзинг у публічному секторі	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни – НОРМАТИВНА Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Освітньо-професійна програма «Фінанси»	Самостійна робота: <i>Денна – 96 год.,</i> <i>тренінг – 4 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i> <i>Заочна – немає</i>
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФАНДРАЙЗИНГ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ»

2.1. Мета вивчення дисципліни. Фінансову основу місцевого самоврядування в Україні формують ресурси місцевих бюджетів. Однак, в умовах розширення повноважень місцевої влади та обмеженості їх доходної бази підвищується роль фінансових ресурсів, залучених від донорських організацій, меценатів, а також у формі добровільних внесків громадян як джерела фінансування проектів соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. У зв'язку з цим, працівникам органів місцевого самоврядування необхідні знання та навички із залучення додаткових фінансових ресурсів з різних джерел, планування відповідної стратегії і тактики, співпраці із донорськими організаціями. Особливо актуальним питанням здобуття знань та навичок фандрайзингової діяльності є для студентів, які навчаються за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, адже серед іншого вона передбачає підготовку фахівців для органів місцевого самоврядування. Таким чином, від професійних якостей фахівців в майбутньому залежатиме ефективність залучення ресурсів в органах місцевого самоврядування,

а отже й спроможність останніх належним чином забезпечувати потреби громадян.

Цим обумовлена актуальність курсу «Фандрайзинг у публічному секторі», який орієнтований на формування у студентів системи знань з теорії та практики залучення фінансових ресурсів на реалізацію проектів у публічному секторі економіки. Вивчення даної дисципліни сприятиме формуванню у студентів знань та навиків пошуку додаткових фінансових ресурсів для потреб органів місцевого самоврядування та господарських одиниць публічного сектору, розуміння загальних принципів підготовки проектів на отримання фінансування, співпраці з грантодавцями.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення із теоретичними основами фандрайзингу в публічному секторі, його правовою базою та базовими принципами реалізації;
- засвоєння знань про особливості організації фандрайзингової кампанії, її планування, реалізацію та оцінювання ефективності;
- оволодіння знаннями про етапи та інструменти складання проекту, підготовки проектної заявки, бюджету проекту та звітності про його виконання;

Завдання лекційних занять полягає в отриманні знань про:

- теоретичні принципи та організаційні засади фандрайзингу в публічному секторі;
- особливості процесу залучення коштів для фінансування проектів за допомогою інструментів фандрайзингу, процедури розробки стратегії фандрайзингу;
- основні принципи та процедури підготовки проектів та складання проектної заявки на отримання фінансування;
- особливості складання бюджету проекту, формування команди проекту, ведення документації та звітності;

Завдання практичних занять полягає в отриманні знань та вмінь щодо:

- пошуку грантових конкурсів, оцінювання умов отримання фінансування;
- розробки власного проекту, оцінювання наявних та необхідних ресурсів, ризиків проекту; складання заявки на отримання фінансування;
- застосування наукових методів проведення аналізу та оцінювання реалізованого проекту, визначення перспектив його продовження;
- проведення оцінювання результатів фандрайзингової кампанії.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Загальні компетентності

- ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення

Спеціальні компетентності

- СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у

- поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності
- СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
- СК12. Здатність застосовувати сукупність взаємопов'язаних дій, прийомів і методів, спрямованих на обґрунтування доцільності здійснення та управління інвестиціями у сфері публічних фінансів.
- СК13. Здатність використовувати у практичній діяльності у сфері публічних фінансів теоретичні знання в частині сучасних уявлень про застосування проектного підходу, форм та інструментів залучення фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку.

2.4. Результати навчання:

- ПРН01 Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності
- ПРН03 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності
- ПРН04 Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
- ПРН08 Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними
- ПРН09 Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
- ПРН11 Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень
- ПРН12 Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів
- ПРН16 Застосовувати управлінські навички та методичні прийоми для обґрунтування доцільності здійснення та управління інвестиціями у сфері публічних фінансів.
- ПРН17 Систематизувати та аналізувати інформацію для розробки варіантів вирішення практичних ситуацій щодо застосування проектного підходу, інструментів та форм залучення фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку в публічному секторі.

2.5. Передумови для вивчення дисципліни.

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування по спеціальності (додаткового вступного фахового випробування по спеціальності).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФАНДРАЙЗИНГ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ»

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФАНДРАЙЗИНГУ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ.

Тема 1.

Теоретичні засади фандрайзингу в публічному секторі.

Зміст та принципи фандрайзингу. Оперативний та проектний фандрайзинг, внутрішній та зовнішній фандрайзинг.

Основні поняття фандрайзингу. Мета та завдання фандрайзингу. Суб'єкти та об'єкти фандрайзингу.

Донори та способи взаємодії з ними. Класифікація донорів. Мотиви донорства. Вибір потенційних донорів. Основний цикл роботи з донорами. Участь волонтерів у фандрайзинговій діяльності. Міжнародна технічна допомога: зміст, механізми та форми надання. Основні напрями надання міжнародної технічної допомоги в Україні.

Правила успішного фандрайзингу. Причини невдалого фандрайзингу.

Література: 3, 4, 14, 24, 25, 26, 29, 30, 42, 43

Тема 2.

Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу.

Історія розвитку та сучасний стан фандрайзингу в Україні, його особливості у публічному секторі економіки. Досвід функціонування фандрайзингових організацій у зарубіжних країнах. Сфери застосування фандрайзингової діяльності у публічному секторі в Україні.

Використання ІТ-технологій. Використання PR-технологій. Маркетинг публічної організації як елемент фандрайзингу.

Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні. соціальне та економічне значення використання фандрайзингу у публічному секторі економіки. Використання нових інструментів фандрайзингу.

Література: 3, 14, 22, 24, 25, 26, 44

Тема 3.

Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки у публічному секторі.

Нормативно-правові основи фандрайзингу у публічному секторі економіки. Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій, бюджетних установ, реалізації державних та місцевих цільових програм розвитку.

Види ресурсів, необхідних для розвитку фандрайзингової діяльності. Додаткові джерела фінансування фандрайзингової діяльності.

Можливі форми підтримки. Благодійні організації. Філантропія. Меценатство. Спонсорство.

Інструменти фандрайзингу. Обмеження щодо застосування інструментів фандрайзингу у публічному секторі економіки. Бюджет участі як інструмент залучення зовнішніх ресурсів для фінансування проектів розвитку у публічному секторі. Конкурс громадських проектів. Державно-приватне партнерство як форма організації проектів розвитку у публічному секторі.

Література: 24, 25, 26, 37, 39, 44

Тема 4.

Організаційні засади фандрайзингової діяльності у публічному секторі.

Організаційне забезпечення фандрайзингової діяльності. Планування фандрайзингової кампанії: етапи та матеріально-технічне забезпечення. Модель планування фандрайзингу.

Результат фандрайзингової компанії. Оцінювання ефективності фандрайзингової діяльності. Економічні, соціальні, політичні ефекти від участі суспільних агентів у фандрайзинговій діяльності. Правила комунікування з донором. Подяка. Види подяки. Заходи, направлені на подяку донору. Умови сталості проекту у публічному секторі після закінчення фінансування. Екологічна, економічна, політична, інституційна сталість проекту.

Поняття валідації. Презентація фандрайзингової кампанії та її правила.

Література: 24, 25, 26, 31, 41, 46

Змістовий модуль 2.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФАНДРАЙЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ.

Тема 5.

Фонди та гранти.

Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Попереднє оцінювання фондів, його критерії. Вибір фонду. Фінансування проектів групою Світового банку. Організація фінансування проектів ЄБРР. Фінансування проектів розвитку міжнародними регіональними банками розвитку. Міжнародні програми фінансової допомоги країн ЄС в Україні. Моніторинг проектів, які фінансуються за кошти фондів ЄС.

Сутність поняття «грант» відповідно до чинного законодавства України. Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Література: 3, 22, 23, 24, 25, 26

Тема 6.

Вибір стратегії фандрайзингу та звернення

Поняття стратегії фандрайзингу та її елементи. Алгоритм вироблення стратегії фандрайзингу. Організаційна місія і завдання стратегії фандрайзингу. Внутрішній та зовнішній аналіз даних. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. Вивчення можливостей підтримки власної ідеї.

Стратегія і тактика спілкування з фондами-донорами. Спонсорський пакет. Звернення. Типи заявок. Заявка-запит. Повна заявка та її структура. Супровідна документація: автобіографія, резюме, супровідний та рекомендаційний листи тощо.

Література: 24, 25, 26

Тема 7.

Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзингу в публічному секторі.

Поняття проекту та його особливості. Класифікація проектів за типами, за видами, за масштабами, за складністю, за наслідками прийняття рішень. Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами. Оцінювання відповідності проекту стратегії та програмі соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Технології розробки та реалізації проекту. Передпроектна стадія. Визначення проблем і потреб. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів. Визначення шляхів розв'язання проблем. Територіальне співробітництво. Складові успішного партнерства.

Література: 24, 25, 26

Тема 8.

Складання та реалізація бюджету проекту. Види звітності.

Мета та завдання проекту. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту. Учасники й оточення проекту. Принципи формування проектної команди. Вибір показників роботи. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін. Ресурсне планування. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації. Аплікаційна форма проекту.

Вартість проекту. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW, Дерево проблем та Дерево цілей. Дерево витрат проекту. Складання плану проекту. Діаграма Ганта.

Поняття бюджету проекту, вимоги до його розрахунку. Програмні та адміністративні витрати проекту. Методи та форма розрахунку бюджету проекту в публічному секторі.

Ризики проектів у публічному секторі та джерела їх виникнення. Оцінка ризиків. Основні види управлінської реакції на ризики проектів. Потенційна

конфліктність як особливість проектів у публічному секторі.

Література: 24, 25, 26

Тема 9.

Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.

Організаційні засади управління проектами розвитку в публічному секторі. Поняття проектного офісу. Типи проектних офісів у публічному секторі, їхні завдання та сфера відповідальності. Форми створення проектних офісів в органах публічної влади. Аутсорсинг, аутстафінг.

Необхідність, призначення і нормативно-правова база функціонування Державного фонду регіонального розвитку. Обсяги фінансування ДФРР та порядок їх розподілу у розрізі регіонів.

Форма інвестиційної програми та проекту регіонального розвитку, який може реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР та порядок її заповнення. Принципи та основні помилки формулювання змісту, мети і завдань проекту, розрахунку бюджету. Порядок оцінювання відповідності вимогам законодавства програм та проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР.

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ: нормативно-правове забезпечення та напрями спрямування. Порядок формування та затвердження проектів, які можуть реалізовуватись за рахунок субвенції. Правила та проблеми підготовки проектних заявок на фінансування за рахунок коштів субвенції.

Література: 1, 5, 7, 8, 9, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 34

Тема 10.

Особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери.

Завдання та особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери. Академічний фандрайзинг, перспективи формування ендавмент-фондів. Причини слабого розвитку академічного фандрайзингу в Україні. Шкільний фандрайзинг. Фандрайзинг у закладах культури.

Краудфаундинг, корпоративна соціальна відповідальність та їх роль у фінансовому забезпеченні соціальної сфери. Соціальне підприємництво та його форми. Перспективи активізації соціального підприємництва як інструмента фандрайзингу в публічному секторі.

Література: 2, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 32, 34

**4. СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ФАНДРАЙЗИНГ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ»
(денна форма навчання)**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів (год.)	Контрольні заходи (год.)
Змістовий модуль 1.						
Теоретичні та організаційні засади фандрайзингу в публічному секторі						
1.	Теоретичні засади фандрайзингу в публічному секторі	2	1	10	–	тести, кейси, питання
2.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	2	1	8	–	тести, кейси, питання
3.	Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки у публічному секторі	2	1	8	–	тести, кейси, питання
4.	Організаційні засади фандрайзингової діяльності у публічному секторі	2	1	8	–	тести, кейси, практичні завдання
Змістовний модуль 2.						
Практичні аспекти фандрайзингової діяльності в публічному секторі						
5.	Фонди та гранти	3	1	8	1	тести, кейси, практичні завдання
6.	Вибір стратегії фандрайзингу та звернення	3	1	10	1	тести, кейси, практичні завдання
7.	Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзингу у публічному секторі	4	3	12	1	тести, кейси, практичні завдання
8.	Складання та реалізація бюджету проекту. Види звітності	4	3	12	1	тести, кейси, практичні завдання
9.	Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад	4	2	10	1	тести, кейси, питання
10.	Особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери	4	1	10	–	тести, кейси, питання
Організація і проведення тренінгу з дисципліни		–	–	–	–	4
Разом		30	15	96	5	4

**СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ФАНДРАЙЗИНГ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ»
(заочна форма навчання)**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів (год.)	Контрольні заходи (год.)
1.	Теоретичні засади фандрайзингу в публічному секторі	–	–	12	–	–
2.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	–	–	12	–	–
3.	Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки у публічному секторі	–	–	12	–	–
4.	Організаційні засади фандрайзингової діяльності у публічному секторі	–	–	12	–	–
5.	Фонди та гранти	–	–	12	–	–
6.	Вибір стратегії фандрайзингу та звернення	–	–	12	–	–
7.	Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзингу у публічному секторі	2	1	18	–	–
8.	Складання та реалізація бюджету проекту. Види звітності	2	1	18	–	–
9.	Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад	2	1	16	–	–
10.	Особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери	2	1	14	–	–
Разом		8	4	138	–	–

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з дисципліни «Фандрайзинг у публічному секторі» покликані розкрити студентам особливості процесу залучення ресурсів для потреб публічного сектору; етапи планування та проведення фандрайзингової діяльності; принципи та методи оцінювання проектів; правила складання аплікаційної форми на залучення ресурсів та підходи до планування бюджету проекту; ведення документації за проектом. В рамках практичних занять студенти також здобудуть навички ідентифікації та опису проблеми, пошуку та оцінювання донорської установи; розробки мети, завдань та плану реалізації власного проекту, складання його бюджету та показників виконання; навички написання та презентації проектних заявок на отримання фінансування.

Тематика практичних занять (денна форма навчання)

Заняття 1 (1 год.).

Тема: Теоретичні засади фандрайзингу в публічному секторі.

Мета: здобуття знань щодо сутності, принципів та основних понять фандрайзингу, його видів. Отримання навиків вибору потенційного донора, засвоєння правил успішного фандрайзингу.

Питання для обговорення:

1. Економічний зміст та принципи проведення фандрайзингової діяльності. Види фандрайзингу.
2. Напрямки застосування та завдання фандрайзингу. Суб'єкти та об'єкти фандрайзингу.
3. Сутність та основні мотиви донорства. Види донорів. Критерії вибору потенційного донора. Цикл роботи з донором.
4. Міжнародна технічна допомога: зміст, механізми та форми надання.
5. Правила успішного та причини невдалого фандрайзингу. Методи виявлення проблем та потреб для проектування фандрайзингової діяльності.

Література: 3, 4, 14, 24, 25, 26, 29, 30, 42, 43.

Заняття 2 (1 год.).

Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу.

Мета: здобуття знань щодо історичних передумов розвитку та сучасного стану фандрайзингу в Україні, зарубіжних досвід фандрайзингової діяльності та його позитивні сторони. Отримання знань щодо сфер застосування ІТ- та PR-технологій у фандрайзинговій діяльності.

Питання для обговорення:

1. Історичні етапи та сучасний стан фандрайзингу в Україні.
2. Зарубіжний досвід фандрайзингової діяльності.
3. Застосування ІТ-технологій та роль PR-технологій в фандрайзинговій діяльності.
4. Основні етапи розвитку та проблеми благодійності в Україні.
5. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні. Інноваційні інструменти фандрайзингу, перспективи та сфери їх застосування в Україні.

Література: 3, 14, 22, 24, 25, 26, 44

Заняття 3 (1 год.).

Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки в публічному секторі.

Мета: здобуття знань щодо правової бази, яка врегульовує здійснення фандрайзингової діяльності в Україні, видів ресурсів, які необхідні для її проведення. Отримання знань про форми підтримки проектів в Україні та основні інструменти фандрайзингу.

Питання для обговорення:

1. Нормативно-правові основи фандрайзингу.
2. Поняття некомерційної організації. Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій.
3. Види ресурсів, необхідних для розвитку фандрайзингової діяльності. Основні та додаткові джерела фінансування фандрайзингової діяльності.
4. Форми підтримки проектів в Україні. Благодійні організації. Філантропія. Меценатство. Спонсорство.
5. Інструменти фандрайзингу.

Література: 24, 25, 26, 37, 39, 44

Заняття 4 (1 год.).

Організаційні засади фандрайзингової діяльності у публічному секторі.

Мета: здобуття знань з організації фандрайзингової діяльності. Отримання знань щодо планування фандрайзингу, критеріїв та показників оцінювання його результатів.

Питання для обговорення:

1. Організаційне забезпечення фандрайзингової діяльності.
2. Планування фандрайзингової кампанії: етапи та матеріально-технічне забезпечення. Модель планування фандрайзингу.
3. Результат фандрайзингової компанії. Оцінювання ефективності фандрайзингової діяльності.
4. Подяка. Види подяки. Заходи, направлені на подяку донору.
5. Розвиток проекту після закінчення фінансування.

Література: 24, 25, 26, 31, 41, 46

Заняття 5 (1 год.).

Фонди та гранти.

Мета: здобуття знань про вітчизняні та зарубіжні фонди-донори, критерії їх відбору та оцінювання в рамках планування фандрайзингової діяльності. Отримання навиків пошуку та оцінювання потенційного донора.

Питання для обговорення:

1. Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Попереднє оцінювання фондів, його критерії. Вибір фонду.
2. Поняття та види грантів. Призначення гранту. Грантодавчі установи.
3. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів. інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Література: 3, 22, 23, 24, 25, 26

Заняття 6 (1 год.).
Вибір стратегії фандрайзингу та звернення

Мета: здобуття знань про стратегію фандрайзингової діяльності, підходи до її розробки та оцінювання можливостей підтримки з боку донорських установ.

Питання для обговорення:

1. Стратегія фандрайзингу та її елементи. Алгоритм вироблення стратегії фандрайзингу. Організаційна місія і завдання стратегії фандрайзингу.
2. Внутрішній та зовнішній аналіз даних. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. Вивчення можливостей підтримки власної ідеї.
3. Спонсорський пакет. Звернення. Типи заявок. Заявка-запит. Проектна заявка та її структура.
4. Супровідна документація: автобіографія, резюме, супровідний та рекомендаційний листи тощо.

Література: 24, 25, 26.

Заняття 7 (3 год.).
**Методичні засади розробки інвестиційних проектів
у рамках фандрайзингу в публічному секторі.**

Мета: здобуття знань про проект та організаційно-методичні засади його розробки. Отримання навиків оцінювання проблем та потреб для розробки проекту, пошуку шляхів розв'язання проблеми.

Питання для обговорення:

1. Поняття проекту та його особливості.
2. Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами.
3. Технології розробки та реалізації проекту. Передпроектна стадія. Визначення проблем і потреб.
4. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів.
5. Визначення шляхів розв'язання проблем.
6. Територіальне співробітництво. Складові успішного партнерства.

Література: 24, 25, 26.

Заняття 8 (3 год.).
Складання та реалізація бюджету проекту. Види звітності.

Мета: здобуття знань про практичні аспекти розробки проекту та підготовки проектної заявки на залучення фінансування. Отримання навиків визначення мети та завдань проекту, опису життєвого циклу проекту, стейкхолдерів; навиків застосування методичного інструментарію для оцінювання проектів, складання бюджету проекту.

Питання для обговорення:

1. Поняття мети та завдань проекту. Дерево проблем та Дерево цілей. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів.
2. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту.
3. Учасники й оточення проекту. Принципи формування проектної команди. Вибір показників роботи.

4. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін.
5. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації.
6. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW.
7. Складання плану проекту. Діаграма Ганта. Оцінка ризиків.
8. Поняття бюджету проекту та принципи його розробки. Типові помилки при складанні бюджету.
9. Звітність про виконання проекту, її види.
Література: 24, 25, 26.

Заняття 9 (2 год.).

Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.

Мета: здобуття знань про застосування фандрайзингу для залучення ресурсів до місцевого бюджету, особливості розробки проектів та підготовки документації для отримання фінансування від ДФРР та в рамках міжмуніципального співробітництва.

Питання для обговорення:

1. Державний фонд регіонального розвитку: необхідність, призначення і нормативно-правова база функціонування. Обсяги фінансування ДФРР та порядок їх розподілу у розрізі регіонів.
2. Форма інвестиційної програми та проекту регіонального розвитку для залучення коштів ДФРР, порядок її заповнення.
3. Принципи та основні помилки формулювання змісту, мети і завдань проекту, розрахунку бюджету.
4. Порядок оцінювання відповідності вимогам законодавства програм та проектів регіонального розвитку, які можуть реалізуватись за рахунок коштів ДФРР.
5. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ. Порядок формування та затвердження проектів, які можуть реалізуватись за рахунок субвенції.
6. Правила та проблеми підготовки проектних заявок на фінансування за рахунок коштів субвенції.
7. Міжмуніципальне співробітництво як метод залучення ресурсів.

Література: 1, 5, 7, 8, 9, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 34

Заняття 10 (1 год.).

Особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери

Мета: здобуття знань про особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери, завдання та специфіку академічного фандрайзингу, ендаумент-фонди. Здобуття навиків роботи з бізнес-структурами в рамках соціального партнерства.

Питання для обговорення:

1. Завдання та особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери.
2. Академічний фандрайзинг, перспективи формування ендаумент-фондів. Шкільний фандрайзинг
3. Фандрайзинг у закладах культури.
4. Краудфаундинг, соціальне підприємництво, корпоративна соціальна відповідальність та їх роль у фінансовому забезпеченні соціальної сфери.

Література: 2, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 32, 34

Тематика практичних занять (заочна форма навчання)

Заняття 1 (1 год.).

Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзингу в публічному секторі.

Мета: здобуття знань про проект та організаційно-методичні засади його розробки. Отримання навиків оцінювання проблем та потреб для розробки проекту, пошуку шляхів розв'язання проблеми.

Питання для обговорення:

1. Поняття проекту та його особливості.
2. Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами.
3. Технології розробки та реалізації проекту. Передпроектна стадія. Визначення проблем і потреб.
4. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів.
5. Визначення шляхів розв'язання проблем.
6. Територіальне співробітництво. Складові успішного партнерства.

Література: 24, 25, 26

Заняття 2 (1 год.).

Складання та реалізація бюджету проекту. Види звітності.

Мета: здобуття знань про практичні аспекти розробки проекту та підготовки проектної заявки на залучення фінансування. Отримання навиків визначення мети та завдань проекту, опису життєвого циклу проекту, стейкхолдерів; навиків застосування методичного інструментарію для оцінювання проектів, складання бюджету проекту.

Питання для обговорення:

1. Поняття мети та завдань проекту. Дерево проблем та Дерево цілей. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів.
2. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту.
3. Учасники й оточення проекту. Принципи формування проектної команди. Вибір показників роботи.
4. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін.
5. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації.
6. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW.
7. Складання плану проекту. Діаграма Ганта. Оцінка ризиків.
8. Поняття бюджету проекту та принципи його розробки. Типові помилки при складанні бюджету.
9. Звітність про виконання проекту, її види.

Література: 24, 25, 26

Заняття 3 (1 год.).

Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.

Мета: здобуття знань про застосування фандрайзингу для залучення ресурсів до

місцевого бюджету, особливості розробки проектів та підготовки документації для отримання фінансування від ДФРР та в рамках міжмуніципального співробітництва.

Питання для обговорення:

1. Державний фонд регіонального розвитку: необхідність, призначення і нормативно-правова база функціонування. Обсяги фінансування ДФРР та порядок їх розподілу у розрізі регіонів.
2. Форма інвестиційної програми та проекту регіонального розвитку для залучення коштів ДФРР, порядок її заповнення.
3. Принципи та основні помилки формулювання змісту, мети і завдань проекту, розрахунку бюджету.
4. Порядок оцінювання відповідності вимогам законодавства програм та проектів регіонального розвитку, які можуть реалізуватись за рахунок коштів ДФРР.
5. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ. Порядок формування та затвердження проектів, які можуть реалізуватись за рахунок субвенції.
6. Правила та проблеми підготовки проектних заявок на фінансування за рахунок коштів субвенції.
7. Міжмуніципальне співробітництво як метод залучення ресурсів.

Література: 1, 5, 7, 8, 9, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 34

Заняття 4 (1 год.).

Особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери

Мета: здобуття знань про особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери, завдання та специфіку академічного фандрайзингу, ендаумент-фонди. Здобуття навиків роботи з бізнес-структурами в рамках соціального партнерства.

Питання для обговорення:

1. Завдання та особливості фандрайзингу у галузях соціальної сфери.
2. Академічний фандрайзинг, перспективи формування ендаумент-фондів. Шкільний фандрайзинг.
3. Фандрайзинг у закладах культури.
4. Краудфаундинг, соціальне підприємництво, корпоративна соціальна відповідальність та їх роль у фінансовому забезпеченні соціальної сфери.

Література: 2, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 32, 34

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Виконання КППЗ передбачає розробку студентом власного проекту, пошук донора, підготовку проектної заявки та її публічну презентацію.

Завдання 1.

Розробити власний проект для залучення фінансування:

- провести експрес-опитування цільової аудиторії, виявити актуальну проблему;
- провести аналіз проблеми з використанням методики дерева проблем;
- сформулювати назву, мету та завдання проекту із застосуванням методики дерева цілей;

- провести аналіз проекту за методиками SMART або NAOMIE;
- оцінити стейкхолдерів проекту, проаналізувати можливості їх включення у проект

Завдання 2.

Використовуючи відкриті джерела інформації вибрати трьох потенційних донорів, оцінити можливості отримання від них фінансування. Підготувати звернення до донора.

Завдання 3.

Скласти план реалізації та бюджет проекту. Розрахунки провести у табличній формі, для планування витрат за проектом використовувати відкриті джерела інформації (ціни на товари і послуги, ставки орендної плати, розміри оплати праці та ін.). Розробити кількісні та якісні показники оцінювання результатів проекту. Описати ризики та можливості реалізації проекту після завершення фінансування.

Завдання 4.

Скласти проектну заявку із заповненням усіх елементів аплікаційної форми. Підготувати презентацію розробленого проекту загальним обсягом не менше 20 слайдів.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ (4 год.)

Тематика: пошук потенційного донора, проведення переговорів про залучення фінансування.

Порядок проведення:

1. Провести моніторинг ЗМІ та інших відкритих джерел інформації для пошуку потенційних донорів. Виявити у ЗМІ структури, які могли б виступити спонсором проекту; оцінити, проекти якої тематики можуть зацікавити потенційного донора, які вигоди він від цього матиме та в яких обсягах можна залучити кошти.

2. Сформулювати концептуальну ідею проекту та підготувати звернення до потенційного донора.

3. Провести переговори (у формі ситуаційного завдання) з потенційним донором на предмет отримання фінансування проекту. Завдання цього етапу – переконати потенційного донора погодитись на фінансування проекту.

Завершенням тренінгу є проведення групового аналізу недоліків у формулюванні концептуальної ідеї проекту, підготовці звернення та проведення переговорів із донорською організацією.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Фандрайзинг у публічному секторі». Під час вивчення навчальної дисципліни «Фандрайзинг у публічному секторі» застосовуються такі види самостійної роботи:

- підготовка питань до кожної теми навчальної дисципліни;
- робота з додатковою літературою та ін.

Перелік тем для самостійної роботи

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		денна	заочна
Тема 1			
1	Сутність фандрайзингу, його роль та сфери застосування в публічному секторі.	10	12
2	Благодійництво та основні його форми.		
3	Етичні стандарти фандрайзингової діяльності.		
4	Риси професійного фандрайзера та їх характеристика.		
5	Піраміда фандрайзингу.		
6	Правила успішного фандрайзингу.		
7	Помилки фандрайзингу.		
Тема 2			
8	Становлення благодійності в Україні.	8	12
9	Фандрайзинг у країнах ринкової економіки.		
10	Особливості фандрайзингу в соціальній сфері.		
11	Світовий рейтинг благодійності. Фандрайзингова діяльність у публічному секторі країн ЄС.		
12	Перспективи та можливості фандрайзингу в мережі Інтернет.		
13	PR технології в фандрайзинговій діяльності.		
14	Інноваційні інструменти фандрайзингу.		
Тема 3			
15	Нормативно-правове забезпечення фандрайзингу в Україні.	8	12
16	Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій.		
17	Джерела фінансування фандрайзингової діяльності.		
18	Меценатство в Україні: історичні традиції, реалії та перспективи.		
19	Головні форми фандрайзингової діяльності.		
20	Інструменти фандрайзингу.		
Тема 4			
21	Організаційне забезпечення фандрайзингової діяльності.	8	12
22	Методика планування фандрайзингової кампанії.		
23	Роль комунікацій у фандрайзинговій діяльності.		
24	Дискусійні підходи до оцінювання результатів фандрайзингової діяльності.		
Тема 5			
25	Благодійні фонди в Україні: реалії та перспективи.	8	12
26	Алгоритм вибору благодійного фонду в рамках фандрайзингової діяльності.		
27	Грант як інструмент фандрайзингу.		

28	Інформаційні джерела пошуку грантів.		
29	Наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.		
30	Перспективи використання грантів як інструмента фінансування соціально-економічного розвитку територіальних громад.		
Тема 6			
31	Стратегії поліпшення самодостатності неприбуткових організацій.		
32	Спонсорський пакет у фандрайзингу: призначення та характеристика складових.		
33	Методичні підходи до складання заявки на отримання фінансування.	10	12
34	Стратегія фандрайзингу та її елементи.		
35	Організаційна місія і завдання стратегії фандрайзингу.		
36	Внутрішній та зовнішній аналіз даних у фандрайзингу: необхідність та підходи до проведення.		
Тема 7			
37	Поняття проекту та його особливості.		
38	Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами.		
39	Технології розробки та реалізації проекту.	12	18
40	Складові успішного партнерства.		
41	Передпроектна стадія фандрайзингу.		
42	Стейкхолдери у фандрайзингу: склад та методика оцінювання.		
Тема 8			
43	Прийоми фандрайзингу.		
44	Принципи формування проектної команди.		
45	Очікувані результати проекту та формування їх рівнів.		
46	Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW.	12	18
47	Оцінка ризиків у фандрайзингу.		
48	Дерево проблем та Дерево цілей у фандрайзингу: суть та методика складання.		
Тема 9			
49	Міжнародна технічна допомога: призначення, форми підтримки та перспективи залучення.		
50	Перспективи активізації фандрайзингу в зміцненні фінансової основи місцевого самоврядування.	10	16
51	Державний фонд регіонального розвитку: призначення, напрями діяльності та роль у фінансуванні розвитку територіальних громад.		
52	Субвенція на формування інфраструктури як джерело ресурсів для територіальних громад.		

Тема 10			
53	Перспективи розвитку ендаумент-фондів в закладах вищої освіти.	10	14
54	Особливості фандрайзингу у бібліотеках.		
55	Корпоративна соціальна відповідальність в Україні.		
56	Розвиток соціального підприємництва як перспективний інструмент фандрайзингу в Україні.		
57	Краудфандинг: поняття, реалії та перспективи.		
Тренінг з дисципліни		4	–

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проєктів.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Фандрайзинг у публічному секторі» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне опитування, тестування, виконання самостійної роботи;
- залікове модульне тестування та опитування;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КПЗ студента;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

11. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фандрейзинг у публічному секторі» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) – тестування, опитування, самостійна робота	20
Модуль 2 (теми 5-10) – ректорська контрольна робота	20
КПЗ + тренінг (теми 1-10)	20
Екзамен (теми 1-10) – питання, тести, завдання	40
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 1** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Усне опитування (студент повинен отримати не менше однієї оцінки за відповідь на практичному занятті)	10
Тестування на практичному занятті	10
Самостійна робота	20
Усний колоквиум за темами Змістового модуля 1	60
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 2** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Усне опитування (студент повинен отримати не менше однієї оцінки за відповідь на практичному занятті)	10
Тестування на практичному занятті	10
Самостійна робота	10
Ректорська контрольна робота за усіма темами навчального курсу	70
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 3** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
-----------------	-------------------------

	оцінки
Завдання 1	20
Завдання 2	10
Завдання 3	20
Завдання 4	40
Активність під час проведення тренінгу	10
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **екзамен** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теоретичне питання 1	30
Теоретичне питання 2	30
Тести (10 тестів)	10
Практичне завдання	30

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Самостійна робота (теми 1-10)	20
Екзамен (теми 1-10) – питання, тести, завдання	80
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **екзамен** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теоретичне питання 1	30
Теоретичне питання 2	30
Тести (10 тестів)	10
Практичне завдання	30

Форми і критерії оцінювання

При оцінюванні роботи студента при складанні форм контролю за кожен компонент виставляється оцінка у діапазоні 1-100 балів з наступною інтерпретацією:

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Тестування під час заняття:

10 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 10 балів.

Самостійна робота:

90-100 балів – у повному обсязі володіє матеріалом, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст питань самостійної роботи.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні питань самостійної роботи не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст питань самостійної роботи, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє матеріалом, не розкриває зміст питань самостійної роботи.

Модульна робота:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-65 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

КПЗ:

підготовка КПЗ

90-100 балів – зміст КПЗ повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, студент виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75-89 балів – зміст КПЗ в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності, студент загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60-74 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; припускається значних помилок у виконанні практичних завдань роботи, в окремих моментах студент виявляє творчий підхід до виконання завдань.

1-59 балів – практично не висвітлює проблему, яка має бути досліджена, аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження не проведені; відсутні авторські пропозиції і рекомендації; грубі помилки у вирішенні практичних завдань роботи, студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

презентація КПЗ

90–100 балів – під час презентації результатів виконаного КПЗ демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

75–89 балів – матеріал презентує у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але допускається незначних помилок у формулюванні понять, проведенні розрахунків, презентація роботи має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

60–74 бали – матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1–59 балів – матеріал КПЗ представлений без презентації, презентація має формальний характер.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань.

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Екзамен – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється за виконані студентом завдання. Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 10 балів.

практичного завдання: 1 завдання, за вирішення якого студент може отримати оцінку в діапазоні:

90–100 балів – демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати практичний матеріал та високий рівень теоретичної підготовки, виявляє творчий підхід до виконання завдання.

75–89 балів – у достатньому обсязі демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але допускається незначних помилок у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє загалом високий рівень теоретичної підготовки.

60–74 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему практично завдання, логічного викладення матеріалу порушена; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними і слабо обґрунтованими; припускається значних помилок у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє недостатній рівень теоретичної підготовки.

1–59 балів – практично не висвітлює проблему, яка має бути розкрита; відсутні авторські пропозиції і рекомендації у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє слабкий рівень теоретичної підготовки.

теоретичних (проблемних) питань: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне студент може отримати оцінку в діапазоні:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичного питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичного питання.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
90-100	A (відмінно)	Відмінно	студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і грамотно будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
85-89	B (дуже добре)	Добре	студент ґрунтовно засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається незначних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, при відповіді на додаткові запитання або при аналізі практичного матеріалу
75-84	C (добре)	Добре	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, переважно володіє аспектами з першоджерел і рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, але дає неповні відповіді на запитання; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо основних проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу
65-74	D (задовільно)	Задовільно	студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або вказують на відсутність

			стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
60-64	Е (достатньо)	Задовільно	студент володіє поверховими знаннями теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, слабо орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання переважно залишаються без відповіді; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє суттєві неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Не незадовільно	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	Не незадовільно	студент практично не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Обов'язковий повторний курс навчання по дисципліні

13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1	Навчально-методичний комплекс з дисципліни	1-10
2	Електронний варіант лекцій	1-10
3	Горин В. П. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Фандрайзинг у публічному секторі» студентів освітньо-професійної програми «Фінанси» денної та заочної форм навчання другого ступеня вищої освіти (магістр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 25 с.	1-10
4	Горин В. П. Тести та ситуаційні вправи для підготовки до практичних завдань з навчальної дисципліни «Фандрайзинг у публічному секторі» студентів освітньо-професійної програми «Фінанси» денної форми навчання другого ступеня вищої освіти (магістр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 24 с.	1-10
5	Горин В. П. Методичні вказівки для виконання комплексного практичного індивідуального завдання з навчальної дисципліни «Фандрайзинг у публічному секторі» студентами денної форми навчання освітньо-професійної програми «Фінанси» другого	1-10

	ступеня вищої освіти (магістр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 23 с.	
6	Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-10
7	Проекційний екран	1-10
8	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-10
9	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
10	Персональні комп'ютери	1-10
11	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі онлайн (за необхідності)	1-10
12	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
13	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
14	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-10
15	Google Forms, Google Sheets	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Башлай С. В., Салата Г. В. Технологія фандрайзингу для стимулювання розвитку об'єднання територіальних громад. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». Острог: Вид-во НаУОА, березень 2021. № 20(48). С. 96-101.
2. Білявська О. Диверсифікація джерел надходжень як умова фінансової автономії закладів вищої освіти. *Науковий вісник Полісся*. 2020. № 2 (21). С. 57-66.
3. Головня О. М. Міжнародна практика інноваційних технологій фінансування проєктної діяльності. *Бізнес-інформ*. 2021. № 6. С. 44-49.
4. Головня О. Інноваційні технології фінансування соціального розвитку національної економіки. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2019. № 2 (20). С. 93-102.
5. Данилова Л. Застосування інструментів фандрайзингу для реалізації проєктів місцевого значення об'єднаних територіальних громад. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 20. С. 32-37.
6. Демуз І. Фандрайзинг і грантрайтинг як особливий фінансовий механізм міжнародної підтримки наукових проєктів в Україні. *Економічний вісник університету*. 2019. № 43. С. 12-20.
7. Демченко О.П. Інструментарій фінансової підтримки територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/327/312>
8. Демченко О. Фінансові інструменти розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. № 27. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/414/401>
9. Карапетян О. Актуальності формування суверенного фонду добробуту України в післявоєнному періоді. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 2. С. 45-50.
10. Кобушко Я., Майборода О. Фандрайзинг як інструмент фінансування закладів вищої освіти. *Вісник СумДУ*. Серія: Економіка. 2020. № 1. С. 132-140.
11. Козьмук Н. Особливості функціонування корпоративних благодійних фондів, як складової корпоративної соціальної відповідальності в умовах війни. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 9 (23). С. 184-194. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/5598/5629>

12. Козьмук Н. І., Шегинська Н. З. Взаємодія бізнесу з ендавмент-фондами як перспективний напрям розвитку корпоративної соціальної відповідальності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 8 (14). С. 69-80. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5786/5819>
13. Косович Б. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
14. Круп'як І. Й., Круп'як Л. Б. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7323>
15. Крупка М.І., Горин В.П. Напрями застосування механізму ДПП у сфері вищої освіти у контексті подолання наслідків збройної агресії проти України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 13. С. 5-12.
16. Кузьменко Ю., Валюкевич Т., Шевченко І. Грантова діяльність та фандрейзинг закладів вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 7 (21). С. 373-382.
17. Лисяк Л., Зюзін В., Петрова Я. Розширення джерел фінансування реалізації державних програм людського розвитку: залучення соціально відповідального бізнесу та використання інноваційних технологій. *Науковий вісник Полісся*. 2021. № 2 (21). С. 6-16.
18. Літкевич А. Фандрайзинг як складова частина ресурсного забезпечення конкурентоспроможності закладу загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особливості у вищій і загальноосвітній школі*. 2019. № 66. Т. 1. С. 108-112.
19. Лункіна Т., Іваненко Г. Особливості розвитку соціального підприємництва: закордонний досвід. *Modern Economics*. 2019. № 1 (5). С. 142-147.
20. Манчул М.-Д. Ендавмент-фонд: поняття та перспективи розвитку в Україні. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 188-194.
21. Насібова О. Діджитал-технології фінансового забезпечення соціальної сфери. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 49. С. 200-208. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/784/792>
22. Офіційний сайт Fundraising INFO.com. URL: <http://www.fundraisinginfo.com/>.
23. Полянська А., Запухляк І., Вербовська Л. Управління розвитком територіальних громад на засадах проектного підходу: досвід, інструменти та фінансування. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2021. № 1 (23). С. 75-88.
24. Розробка концептуальної ноти проекту: Практичний посібник. Проект Європейського Союзу. Підтримка регіонального розвитку в Україні. URL: http://surdp.eu/uploads/files/SURDP_Manuals/Project_Concept_Development_Manual_UA.pdf.
25. Теслюк С. А. Фандрайзинг та реалізація проектів: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с.
26. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з допрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
27. Чиркова Ю., Лиса Д. Роль фандрейзингу в умовах розширення джерел фінансування ініціатив вітчизняних суб'єктів господарювання: міжнародний досвід та особливості застосування у час війни. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2022. № 2 (8). С. 312-319.

28. Buys M., du Plessis P., Mestry R. The resourcefulness of school governing bodies in fundraising: Implications for the provision of quality education. *South African Journal of Education*. 2020. Vol. 40. No 4. URL: <https://www.ajol.info/index.php/saje/article/view/204970>
29. Core Principles of Fundraising for Matt Talbot Community Trust. URL: <http://www.matttalbot.org/wpcontent/uploads/2017/11/CorePrinciplesofFundraisingforMattTalbotCommunityTrust.pdf>.
30. Davis M., Cartwright L. *Financing for Society: Assessing the Suitability of Crowdfunding for the Public Sector*. Report. Leeds, UK: University of Leeds, 2019. URL: <https://eprints.whiterose.ac.uk/145481/1/Financing%20For%20Society%20-%20DAVIS%20Report%20v.final%20%28small%29.pdf>
31. Digital and Mobile Fundraising. URL: <https://knowhownonprofit.org/funding/fundraising/individual-giving/digital-fundraising>.
32. Doucette J. Crowdfunding for Public Goods and Philanthropy. URL: <https://medium.com/the-digital-civil-society-lab/crowdfunding-for-public-goods-and-philanthropy-c7c7c5976898>
33. Filo K., Fechner D., Inoue Yu. Charity sport event participants and fundraising: An examination of constraints and negotiation strategies. *Sport Management Review*. 2020. Vol. 23. Issue 3. pp. 387-400.
34. Good R. M., Nelson K. L. With a little help from our friends: private fundraising and public schools in Philadelphia. *Journal of Education Policy*. 2021. Vol. 36. Issue 4. pp. 480-503
35. Hart J. Online vs. Offline Fundraising. URL: <https://www.slideshare.net/LightedCandle/online-vs-offline-fundraising>.
36. Hartmann F., Grottolo G., Wang X., Lunesu M. I. Alternative Fundraising: Success Factors for Blockchain-Based vs. Conventional Crowdfunding. *2019 IEEE International Workshop on Blockchain Oriented Software Engineering (IWBOSE)*, 2019, pp. 38-43. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8666515>
37. Hommerová D., Severová L. Fundraising of Non-profit Organizations: Specifics and New Possibilities. *Journal of Social Service Research*. 2019. Vol. 45. Issue 2. pp. 181-192.
38. Hong S., Ryu J. Crowdfunding public projects: Collaborative governance for achieving citizen co-funding of public goods. *Government Information Quarterly*. 2019. Vol. 36. Issue 1. pp. 145-153. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JPBAFM-12-2019-0179/full/html>
39. Jepson T. Innovative Online Fundraising Ideas for Nonprofits & Charities. URL: <https://www.causevox.com/blog/online-fundraising-ideas-nonprofits-charities/>.
40. Kim M., Mason D. P. Government funding and fundraising: an online experiment of non-profit leader preferences and personality. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*. 2020. Vol. 32. No 4. pp. 605-622.
41. Li Yu-M., Wu J. D., Hsieh Ch. Yu., Liou J. H. A social fundraising mechanism for charity crowdfunding. *Decision Support Systems*. 2020. Vol. 129. pp. 113-170.
42. MacQuillin I., Sargeant A. Fundraising Ethics: A Rights-Balancing Approach. *Journal of Business Ethics*. 2019. Vol. 160. pp. 239-250. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-018-3872-8>
43. Mancera R. T., Perdosa C. d H., Maldonado C. J., Sanchez P. I. Public Relations and the Fundraising professional in the Cultural Heritage Industry: a study of Spain and Mexico. *Revista internacional de relaciones publicas*. 2021. No 21. Vol. XI. pp. 27-48. URL: <http://revistarelacionespublicas.uma.es/index.php/revrrpp/article/view/698/407>

44. Offline Vs Online Fundraising – Which Option Is Better? URL: <https://news.leetchi.com/offline-vs-online-fundraising-option-better/>.
45. Principles of Practice: Fundraising Standards in European Educational Institutions. URL: http://www.case.org/Samples_Research_and_Tools/Principles_of_Practice/CASEEuropeFundraisingStandards.html.
46. Saboury P. Strategic Fundraising for Public Goods and Services. Doctoral dissertation, Texas A&M University, 2020. URL: <https://hdl.handle.net/1969.1/192586>.
47. Schaller S., Nisbet E. Regulating private support for public goods: de-clubbing public schools. *Journal of Education Policy*. 2020. Vol. 35. Issue 3. pp. 287-314.
48. Sounman Hong, Jungmin Ryu. Crowdfunding Public Projects: Collaborative Governance for Achieving Citizen Co-funding of Public Goods. Arxiv. Cornell University, 2019. URL: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1902/1902.02480.pdf>
49. Wilkinson J. What Type of Fundraising is Superior-Online or Offline? URL: <http://nonprofithub.org/fundraising/type-fundraising-superior-online-offline/>.
50. Yoon E. S., Young J., Livingston E. From bake sales to million-dollar school fundraising campaigns: the new inequity. *Journal of Educational Administration and History*. 2020. Vol. 52. Issue 1. pp. 25-38.